

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Compositio Facta Inter Episcoum Meldensem & Ecclesiam Iotrensem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

ratione prævia curaretis. Cùmque dilectus filius magister P. procurator cleri & populi Iotrensis se opponeret ex aduerso, dilectum filium A. Subdiaconum & Capellanum nostrum ipsis dedimus auditorem. In cuius præsentia idem magister proponere procuravit quòd cùm idem Episcopus contra Abbatissam, clerum & populum Iotrensem litteras apostolicas impetrasset de libertatibus vel privilegijs quæ ipsis à sede apostolica sunt indulta, quarum Episcopus ipse non erat ignarus, nulla penitus habita mentione, auctoritate illarum litterarum agere voluit contra eos, & propter contumaciam fecit in ipsos post appellationem ad nos legitimè interpositam excommunicationis & interdicti sententias promulgari; quas postmodum venerabilis frater noster Cathalancensis Episcopus & dilectus filius Triumfontium Abbas auctoritate apostolica relaxantes, partibus certum terminum quo se nostro conspectui præsentarent de mandato sedis apostolicæ præfixerunt. Cùmque procuratores utriusque partis termino constituto fuissent in nostra præsentia constituti, procurator ipsius Episcopi contra Abbatissam intendens, nihil penitus contra clerum & populum proponere procuravit. Unde ad suscitandam contra clerum & populum quam semel omiserat questionem admittitur iterum non debebat. Quia verò de præmissis nobis non potuit fieri plena fides, vobis de communi partium assensu per apostolica scripta mandamus quatenus tam in Abbatissam quam clerum & populum Iotrensem iuxta commissionis vobis factæ tenorem ratione prævia procedatis. Datum Romæ apud sanctum Petrum Nonis Martij, pontificatus nostri anno octavo.

HONORII III. EPISTOLA
de eadem controversia.

Honorius Episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Archidiacono & Cantori sancti Petri & Theaurario sancti Stephani Trecentis salutem & apostolicam benedictionem. Ex parte venerabilis fratris nostri Meldensis Episcopi fuit nobis humiliter supplicatum ut cùm Abbatissa quæ Iotrensi monasterio modò præest, de speciali mandato nostro fuerit benedicta, & præiudicium sibi afferre non debeat quod nos circa hoc fieri fecimus, super iure benedicendi Abbatissas in monasterio Iotrensi in posterum eligendas faceremus eidem iustitiæ plenitudinem exhiberi. Nos igitur eiusdem Episcopi postulationibus inclinati, nolentes sibi ex benedictione auctoritate nostra præstita præiudicium generari, discretionis vestræ de utriusque partis procuratorum assensu per apostolica scripta mandamus quatenus partibus convocatis, audiat causam & appellatione remota sine debito terminetis, facientes quod decreveritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem &c. Quòd si non omnes &c. duo vestrum ea nihilominus exequantur. Datum Viterbij v. Idus Martij, pontificatus nostri anno quarto.

COMPOSITIO FACTA INTER
Episcopum Meldensem & Ecclesiam Iotrensem.

Romanus miseratione divina sancti Angeli Diaconus Cardinalis apostolicæ sedis Legatus omnibus ad quos præsens scriptum pervenerit

in Domino salutem & sinceræ dilectionis affectum. Novèrit universitas vestra quòd suborta inter venerabilem patrem Petrum Episcopum Meldensem ex parte una & dilectos in Christo Abbatissam & conventum, clerum & populum Iotrensem ex altera super subiectione ipsius monasterij & eorundem cleri & populi materia questionis, idem Episcopus proposuit in iure libellum huiusmodi contra eos. PETIT Meldensis Episcopus ab Abbatissa & conventu Iotrensi quòd sibi obediant tamquam suo Episcopo in visitationibus faciendis, in corrigendis excessibus, in cognitionibus causarum tam civilium quam spiritualium quam criminalium quarum cognitio ad Episcopum diocesenum pertinet tamquam ad iudicem ecclesiasticum, & in decisionibus earundem, & in iis quæ ad cognitionem & decisionem pertinent, videlicet in veniendo ad citationes, recipiendo dierum assignationes, & in alijs quæ ad cognitionem & decisionem pertinent, & in observatione mandatorum suorum & statutorum suorum legitimorum, & processibus faciendis Episcopo Meldensi quando post consecrationem suam primò accedit ad Ecclesiam earum, & in omnibus alijs ad jus episcopale pertinentibus. PETIT etiam quòd Abbatissa in omnibus prædictis obedientiam ei promittat, his exceptis in quorum possessione est idem Episcopus & quorum possessio fuit ei adjudicata auctoritate Domini Papæ, videlicet in consecratione altarium, in dedicatione Ecclesiarum, velatione virginum, ordinatione Clericorum, exhibitione procuratorum, & penitentis pro maioribus criminibus injungendis; de quibus ad præsens non agit, cùm sit in possessione eorundem. PETIT etiam idem Episcopus ut non impediant ipsum uti de cetero jurisdictione omnimoda quam potest exercere in suis subditis Episcopus diocesanus in clero & populo Iotrensi. PETIT à clero Iotrensi Episcopus Meldensis quòd sibi obediat tamquam suo Episcopo in visitationibus faciendis, in corrigendis excessibus, in cognitionibus causarum tam civilium quam spiritualium quam criminalium quarum cognitio ad Episcopum diocesenum tamquam ad iudicem ecclesiasticum pertinet, & in decisionibus earundem, & in his quæ ad cognitionem & decisionem pertinent, videlicet in veniendo ad citationes, recipiendo dierum assignationes, & in alijs quæ ad cognitionem & decisionem pertinent, & in executione eorum faciendam, & in observatione mandatorum & statutorum suorum legitimorum, & in omnibus alijs ad jus episcopale pertinentibus, hoc excepto in cuius possessione est idem Episcopus, videlicet in ordinatione eorum. PETIT Episcopus Meldensis à populo Iotrensi quòd sibi obediant tamquam suo Episcopo in corrigendis excessibus omnibus quorum correctio ad Episcopum diocesenum tamquam ad iudicem ecclesiasticum pertinet, in cognitionibus causarum tam civilium quam spiritualium quam criminalium quarum cognitio ad Episcopum diocesenum tamquam ad iudicem ecclesiasticum pertinet, & in decisionibus earundem, & in his quæ ad cognitionem & decisionem pertinent earundem, videlicet in veniendo ad citationes, recipiendo dierum assignationes, & in alijs quæ ad cognitionem & decisionem pertinent, & ut sententia

tentias excommunicationis & interdicti ab ipso
 lotas in ipsos observent, & ut obediant ei in om-
 nibus aliis ad jus episcopale pertinentibus. Quic-
 quid autem idem Episcopus ab Abbatisa & con-
 ventu & clero & populo Iotrensi petit, petit sal-
 vo jure addendi, minuendi, mutandi.] Iltis au-
 tem petitionibus procurator Abbatisa & con-
 ventus, cleri & populi Iotrensis in hunc modum
 respondit. DICUNT Abbatisa & conventus
 monasterium Iotrense exemptum esse & subesse
 immediatè Domino Papæ in omnibus & proprie-
 tatem totius jurisdictionis ecclesiastica in mona-
 sterio Iotrensi nullo mediante ad Dominum Pa-
 pam pertinere, & usum esse monasterium longis-
 simo tempore hac libertate, sicut probabimus,
 si necesse fuerit, per privilegia & testes & instru-
 menta. Et ideo dicunt Abbatisa & conventus
 quòd non tenentur obedire Episcopo Meldensi in
 visitationibus faciendis nec in alia re pro visita-
 tione facienda in excessibus corrigendis, in cau-
 sarum civilium vel spiritualium vel criminalium
 cognitionibus, nec in decisionibus earundem, nec
 tenentur venire ad citationes ipsius, nec recipere
 re dierum assignationes, nec mandata vel statuta
 observare, nec ei processionem facere quando pri-
 mò accedit post consecrationem suam ad Eccle-
 siam Iotrensem, nec aliàs ei in aliquibus ad epis-
 copale jus pertinentibus obedire. Item non tenentur
 ei Abbatisa super præmissis vel aliquo præmis-
 sionum vel aliqua re in mundo obedientiam re-
 promittere. Quòd autem dicit Episcopus se ip-
 sum esse in possessione quantum ad penitentias
 pro majoribus criminibus imponendas, negant
 Abbatisa & conventus ipsum esse in possessione.
 Aliorum verò articulorum in quorum possessione
 dicit se esse idem Episcopus, dicunt ipsum nullum
 jus habere in proprietate. Dicunt etiam Abbatisa
 & conventus omnimodam justitiam ecclesiasti-
 cam & forensam in clero & populo Iotrensi per-
 tinere ad Abbatisam. Dicit clerus Iotrensis quòd
 non tenetur obedire Episcopo Meldensi in visita-
 tionibus faciendis & in corrigendis excessibus &
 cognitionibus causarum tam civilium quam spiri-
 tualium quam criminalium quarum cognitio ad
 Episcopum diocesanum tamquam ad judicem ec-
 clesiasticum dicitur pertinere, nec in decisionibus
 earundem, nec venire ad citationes ipsius, nec
 assignationes dierum accipere, nec mandata ejus
 observare, nec ei in aliquo obedire. Dicit popu-
 lus Iotrensis omnimodam justitiam ecclesiasticam
 & forensam in populo Iotrensi pertinere ad Ab-
 batisam Iotrensem. Et ideo respondet per seidem
 quòd cleras responderet per se, & quòd in nullo
 tenetur obedire Meldensi Episcopo. Hæc omnia
 respondent Abbatisa & conventus, clerus & popu-
 lus Iotrensis; salvis privilegiis Domini Papæ,
 & salvo jure Ecclesie Romanæ, & salvo jure ad-
 dendi, minuendi, corrigendi, & mutandi.]
 Cùmque super iis fuisset coram iudicibus à sede
 apostolica delegatis diutius litigatum, tandem
 utraque pars tam super iis de quibus alt. exte-
 ratat quàm etiam super omnibus aliis quæ quo-
 quo modo poterant ratione proprietatis vel pos-
 sessionis ad jus episcopale lege diocesana vel jure
 communi seu alio quocunque jure spectare com-
 miserunt se iudicio, diffinitioni, seu ordinationi
 nostris sub iis formis. O M N I B U S præsentibus

litteras inspecturis Petrus Dei gratia Meldensis
 Episcopus salutem in Domino. Noverit univer-
 sitas vestra quòd cùm inter nos ex una parte &
 Abbatisam & conventum, clerum & populum
 Iotrensem ex altera super subiectione ipsius mo-
 nasterij & eorundem cleri & populi tam ex pe-
 titorio iudicio quàm possessorio questio verte-
 retur, quòd monasterium cum eisdem clero &
 populo nobis dicebamus pleno jure subiectum
 necnon & omni jure subiectionis ad nos & suc-
 cessores nostros tamquam loci diocesanos lege
 diocesana spectare, & posse in ipso monasterio
 clero & populo Iotrensi liberè procuratorem re-
 cipere, visitationem, correctionem, & omnia ju-
 ra episcopalia exercere, quòd eadem Abbatisa &
 conventus negantes, ipsum monasterium, clerum
 & populum Iotrensem asserere ad jus & pro-
 prietatem Ecclesie Romanæ nullo medio pertine-
 re, super præmissis & omnibus aliis quæ possent
 ad jus episcopale spectare de consensu Decani &
 Archidiaconorum & Capituli nostri commissimus
 nos iudicio, diffinitioni, seu ordinationi venera-
 bilis [patris] Romani sancti Angeli Diaconi
 Cardinalis apostolicæ sedis Legati, in ipsam tan-
 quam in Legatum & j. dicem consentiendo, pro-
 mittentes nos iudicio, diffinitionem, seu ordi-
 nationem ipsius in perpetuum servare & nullo
 tempore contravenire, renuntiando omnibus ju-
 dicibus, commissionibus, processibus, & acti-
 bus quæ nobis competebant vel competere possent in
 causa ista. In eorum rei testimonium, ad majorem
 præmissorum omnium firmitatem, præsentibus lit-
 teras exinde confectas sigillo nostro duximus ro-
 borandas. Actum Meldis anno Domini M C C. vi-
 cesimo quinto, mense Octobri.] O M N I B U S
 præsentibus litteras inspecturis Decanus, Brien-
 sis & Meldensis Archidiaconi, totumque Meldensis
 Ecclesie [Capitulum] salutem in Domino. No-
 verit universitas vestra nos litteras venerabilis pa-
 tris Petri Episcopi nostri sigillo sigillatas in speculato
 formam hujusmodi continentes. P E T R U S Dei
 gratia Meldensis Episcopus &c. ut superius com-
 munitur. Nos igitur præscriptarum litterarum te-
 nore diligenter inspecto factum dicti Episcopi no-
 stri in hac parte approbavimus & ratum habuimus,
 nostrum super præmissis omnibus impartientes as-
 sensum. In hujus itaque rei evidentiam sigilla
 nostra præsentibus duximus litteris appendenda.
 Actum Meldis anno Domini M C C. vicesimo
 quinto, mense Octobri.] O M N I B U S præsen-
 tes litteras inspecturis Abbatisa & conventus,
 clerus & populus Iotrensis, salutem in Domino.
 Noverit universitas vestra quòd cùm inter nos ex
 una parte & venerabilem patrem Petrum Epi-
 scopum Meldensem ex altera super subiectione
 nostra tam petitorio iudicio quàm possessorio qua-
 stio verteretur, cùm idem Episcopus assereret Iot-
 rense monasterium & nos pleno jure sibi subesse
 necnon & omni jure successores ad ipsum & suc-
 cessores ipsius tamquam loci diocesanos lege dio-
 cesana spectare & posse in ipso monasterio & nobis
 liberè procuratorem recipere, visitationem, cor-
 rectionem, & omnia jura episcopalia exercere,
 quòd nos negantes, dictum monasterium Iotren-
 se asserere ad jus & proprietatem Ecclesie
 Romanæ nullo medio pertinere, super præmissis
 & omnibus aliis quæ possent ad jus episcopale

conferre commissimus nos iudicio, diffinitioni, seu ordinationi venerabilis patris Romani sancti Angeli Diaconi Cardinalis apostolicæ sedis Legati, in ipsum tanquam in Legatum & iudicem consentiendo, promittentes nos iudicio, diffinitionem, seu ordinationem ipsius in perpetuum feruare & nullo tempore contravenire, renuntiando omnibus iudiciis, commissionibus, processibus, & actis quæ nobis competeant vel competere possent in causa ista. In cuius rei testimonium, ad maiorem præmissorum omnium firmitatem, præsentibus litteris exinde confectas uos Abbatissa & conventus sigillis nostris duximus roborandas. Nos uero deus & populus, quia sigillum proprium non habemus, eisdem sigillis Abbatissæ & conventus fidem uolumus omnimodam adhiberi. Actum Meldis anno Domini M C C X V. mensis Octobri. Nos autem rationibus utriusque partis diligenter auditis, inspectis Iotrensis monasterij privilegiis, habito etiam super hoc cum uiris prudentibus diligenti tractatu, pronuntiamus, diffinimus, & ordinamus quod Abbatissa & conventus monasterij Iotrensis chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, benedictiones monialium, & ordinationes clericorum qui ad ordines fuerint promovendi à dicto Meldensi Episcopo & successoribus suis suscipiant & non ab aliis, siquidem catholicus fuerit & gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerit, & ea gratis & sine difficultate uoluerit exhibere. Alioquin liceat eis quemcumque uoluerint catholicam adire antistitem, qui eis licenter exhibeat postulata. Quando uero Episcopum Meldensem ab eisdem Abbatissa & conventu propter hæc exequenda contigerit uocari, dictus Episcopus exhibeat honestè, cum nullus teneatur secundum Apostolum suis stipendij militare. Ceterum Abbatissa à quocumque maluerit Episcopo absque professione & promissione cuiuslibet obedientie liberè consecratur. In omnibus autem aliis dictum monasterium Iotrense cum universo clero & populo villæ & parrochiæ Iotrensis sibi subiectis pronuntiamus, diffinimus, & ordinamus ab omni iure & iurisdictione episcopali & omni moda subiectione Meldensis Ecclesiæ omnino liberam & exemptam, ita quod in eisdem monasterio, clero & populo prædictis seu personis aliis quibus monasterij, villæ & parrochiæ Iotrensis dictus Episcopus, Ecclesia Meldensis, seu quæcumque alia Meldensis Ecclesiæ persona nec procuratorem eidem Episcopo aliquando à sede apostolica adjudicatam nec aliu quodcumque præter præmissa sibi valeat aliquatenus uendicare; saluis duobus modis quos habet Episcopus in granchia de Troci, quæ est Ecclesiæ Iotrensis, & cera thesaurarij Meldensis. Sanè ordinamus quod dictæ Abbatissa & conventus decem & octo modios bladi decimalis ad mensuram Meldensem, duas partes hibernagij, & tertiam partem avenæ, annuatim Episcopo memorato suisque successoribus in perpetuum persoluent apud Malleum infra Purificationem beate Mariæ. Et si decima eisdem villæ ad dicti bladi persolutionem non sufficeret, residuum infra dictum terminum apud Troci solvetur in decima quam ibi habet Ecclesia Iotrensis; ita quod si bladum huiusmodi quibus decimis Meldensis diocesis Abbatissa &

conventus Iotrensis iusto modo poterint adipisci, Episcopus contractui suum impetiri teneatur assensum, & ipsum bladum taliter acquisitum accipiens, illo solo debeat esse contentus, ita quod tantundem sibi valeat quantum ualebit in locis superius annotatis. In decimis sanè quæ sunt de feudo episcopali non tenebitur suum præstare consensum, si ipse uellet eas redimere. In his enim ipse Episcopus præferetur. Hanc autem ordinationem partes ratam habuerunt, & expressè consenserunt in ipsam. Nos uero uolentes ipsius ordinationis notitiam ad postereros peruenire, ut futuris temporibus inuolabiliter obseruetur, præsentem paginam exinde confectam sigillo nostro duximus roborandam. Actum Meldis anno Domini M C C X V. mensis Novembri, pontificatus Domini Honrij Papæ III. anno decimo.

Romanus miseratione diuina sancti Angeli Diaconi Cardinalis apostolicæ sedis Legatus omnibus præsentibus litteras inspectis salutem in Domino. Noverit ueritas uestra quod nos inter uenerabilem patrem Episcopum Meldensem & Abbatissam & conventum, clerum & populum Iotrensem ordinationem quandam deliberatione provida fecimus, eamque in scriptis redactam & a partibus approbatam nostri sigilli duximus munimine roborandam. Verum antequam protulissimus eandem, retinimus nobis expressè de auctoritate nostra & communi partium assensu liberam potestatem declarandi & interpretandi si quid in eadem ordinatione repertum fuerit dubium vel obscurum. Actum Parisius anno Domini M C C. uicesimo quinto, II. Nonas Novembris.

INNOCENTII III. EPISTOLA
ad electum Cathalanensem & Abbatem Triumfontium, de qua fit mentio supra pag. 291.

EX parte Abbatissæ ac sororum Iotrensis Ecclesiæ nostris fuit auribus intimatum quod venerabilis frater noster Meldensis Episcopus * commissionis occasione cuiusdam ad uenerabilem fratrem nostrum Parisiensem Episcopum & dilectum filium Abbatem de Latiniaco à nobis obtentæ, in qua nulla mentio habebatur de ipsarum privilegiis, quæ illas & earum Ecclesiam, clerum & populum Iotrensem ad apostolicam sedem nullo mediante spectare declarant, quorum ipse non erat ignarus, eas incepit graviter molestare, obedientiam ab ipsis ac clero & populo villæ Iotrensis, qui secundum privilegia sedis apostolicæ gaudent consimili libertate, subiectionem omnimodam impendendam sibi requirens. Et infra. Verum cum iudices & assessores eorum ipsas ualde gravarent, ad appellationis beneficium conuolarunt. Et infra. Sed iudices ipsi appellationi minimè deferentes, nec fragilitati sexus compatiens earum, in Abbatissam [& conventum] excommunicationis, in clerum & populum villæ Iotrensis interdicti sententias protulerunt. Sanè cum nuntij Iotrensis Ecclesiæ prædictæ & alia multa in nostra presentia retulissent, quibus eas & suos contra libertatem eis concessam gravatos dicebant, privilegium nobis apostolicum ostenderunt per quod Ecclesiam Iotrensem constabat ad Romanam Ecclesiam specialiter pertinere. Nos autem eos diuini detinentes propter appellationem prædictam, quia

Cap. Ex parte.
De privilegiis.
* Vide supra pag. 290.

* f. ab aliquibus decimarum